

Lublin, dnia 24 stycznia 2026 r.

dr hab. Joanna Studzińska, prof. ALK
Kierownik Zakładu Postępowania Cywilnego
Akademia Leona Koźmińskiego

RECENZJA

ROZPRAWY DOKTORSKIEJ MGR KRYSZYNY ROGALI - GAWLIKOWSKIEJ PT. „DOBRA CYFROWE JAKO PRZEDMIOT ZASPOKOJENIA ŚWIADCZEŃ PIENIĘŻNYCH W POSTĘPOWANIU EGZEKUCYJNYM I UPADŁOŚCIOWYM”

I.

Podjęty przez Doktorantkę temat jest bardzo aktualny i ma wymiar zarówno praktyczny, jak i teoretyczny ze względu całkowicie nowy charakter dóbr cyfrowych i możliwości egzekwowania z nich. Zagadnienie dóbr cyfrowych jako przedmiotu zaspokojenia świadczeń pieniężnych w postępowaniu egzekucyjnym i upadłościowym ma obecnie fundamentalne znaczenie dla praktyki i teorii prawa, pozostając jednocześnie obszarem niedostatecznie uregulowanym normatywnie. Jak podkreśla Doktorantka liczne wątpliwości w zakresie dopuszczalności oraz sposobu zaspokojenia z dóbr cyfrowych świadczeń pieniężnych mogą mieć również negatywny efekt psychologiczny wśród organów państwowych i wierzycieli, którzy świadomie unikać będą podejmowania czynności mających na celu prowadzenie egzekucji z dóbr cyfrowych. Dynamiczny rozwój gospodarki cyfrowej doprowadził do sytuacji, w której znaczna część majątku dłużników przybiera postać niematerialną, funkcjonującą wyłącznie w środowisku cyfrowym, co rodzi istotne wyzwania dla tradycyjnych konstrukcji prawa egzekucyjnego i upadłościowego. To sprawia, że zagadnienie to nabiera coraz większego znaczenia praktycznego, co podkreśla Doktorantka wskazując, że zmiany spowodowane rozwojem szeroko pojętych nowych technologii są niezaprzeczalne, a podkreślanie ich skali jest na tym etapie pewnego rodzaju truizmem, gdyż na społeczeństwie nieodwracalnie zostało odcisnięte piętno stałego dostępu do sieci Internet oraz mediów społecznościowych. Autorka dokonuje kompleksowej analizy omawianego tematu, precyzyjnie dookreślając zakres rozważań i zakreślając problemy badawcze. Zagadnienie poruszone przez Doktorantkę nie było przedmiotem kompleksowej analizy i monografii i jak sama podkreśla na etapie zbierania

materiałów procesowych budzi liczne wątpliwości. Waga zagadnienia przejawia się także w konieczności zapewnienia skutecznej ochrony wierzycieli przy jednoczesnym poszanowaniu praw dłużnika, w tym prawa do prywatności, ochrony danych oraz tajemnicy komunikacji elektronicznej. Pojawia się bowiem pytanie o dopuszczalność i granice ingerencji organów egzekucyjnych oraz syndyka w sferę cyfrowej aktywności dłużnika przy jednoczesnej powszechności obecnie różnego rodzaju dóbr cyfrowych jak zwraca uwagę Autorka są to domeny internetowe, profile na portalu społecznościowym, gry komputerowe. Mimo, że istnieją opracowania artykułowe dotyczące informatyzacji postępowania i korzystania z dóbr cyfrowych w różnym zakresie, tematyka dóbr cyfrowych jako przedmiotu zaspokojenia świadczeń pieniężnych w postępowaniu egzekucyjnym i upadłościowym nie była dotychczas przedmiotem kompleksowej analizy polskiej doktryny. Dostępne są jedynie fragmentaryczne, nieliczne opracowania wybranych, wąskich zagadnień problemowych dotyczących egzekucji poszczególnych dóbr cyfrowych. Jak zasadnie Autorka podkreśla, w marcu 2025 r. pojawiło się pierwsze kompleksowe opracowanie dotyczące egzekucji z dóbr cyfrowych w postępowaniu egzekucyjnym i upadłościowym, stanowiące zbiór opracowań, jednakże pełnego opracowania monograficznego nie było. Z tych względów podjęcie przez Doktorantkę analizy tytułowego zagadnienia zasługuje na aprobatę.

II.

Praca składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, zakończenia oraz bibliografii.

Autorka w sposób precyzyjny dokonała uzasadnienia wyboru tematu przy jednoczesnym ograniczeniu do zagadnień będących przedmiotem analizy wyłącznie do egzekucji świadczeń pieniężnych. Podkreśliła, że rozprawa doktorska ma na celu wypełnienie luki w doktrynie w tematyce zaspokajania świadczeń pieniężnych z dóbr cyfrowych w postępowaniu egzekucyjnym i upadłościowym. Jednocześnie jak Doktorantka podkreśliła, analiza dotyczy egzekucji świadczeń pieniężnych z dóbr cyfrowych w obu postępowaniach, gdyż pozwala to na sformułowanie dalszych wniosków m.in. czy występujące w obu procedurach problemy w zaspokojeniu świadczeń pieniężnych z dóbr cyfrowych są tożsame, jeśli nie, czy któreś z postępowań pozwala na skuteczniejsze zaspokojenie świadczeń pieniężnych z dóbr cyfrowych. Ogranicza się także zasadnie do wybranych dóbr cyfrowych. Rozprawa ma charakter przekrojowy, od momentu poszukiwania majątku dłużnika, po kwalifikację prawną dobra cyfrowego, dobór odpowiedniej podstawy prawnej egzekucji i przebieg samej egzekucji. Problemy te są o tyle istotne, że wiążą się z analizą i odpowiedzią na

pytania, czy w obecnym stanie prawnym dopuszczalna jest egzekucja z dóbr cyfrowych. Doktorantka wykazała się znajomością przedmiotu dysertacji i swobodnym poruszaniem się w temacie, na co wskazuje dojrzała analiza zagadnienia dotyczącego dóbr cyfrowych i egzekwowania z nich z wykorzystaniem kształtujących się poglądów, zarówno tych, która próbuje, jak i odmiennych.

Autorka szeroko odnosi się do wątków prawnoporównawczych mogących wykazać podobieństwa lub odmienności w zakresie dopuszczalności egzekucji singularnej i uniwersalnej z dóbr cyfrowych. Jest to o tyle istotne, że na gruncie prawa polskiego brak jest w tym zakresie regulacji, a próby wskazania kierunków legislacji wymagają wzorców. Celem tej analizy jest ukazanie, w jaki sposób wybrane państwa odnoszą się do problemów związanych z pojawieniem się i rozwojem dóbr cyfrowych w obrocie prawnym oraz na konieczność dostosowania regulacji dotyczących zaspokojenia świadczeń pieniężnych do tej nowej kategorii składników majątku. Doktorantka analizuje trzy porządki prawne - Japonii, Stanów Zjednoczonych oraz Francji, których rozwiązania prawne, jak zaznacza, mimo odmiennych uwarunkowań kulturowych i systemowych, dostarczają cennych punktów odniesienia dla oceny polskiego porządku prawnego. Autorka na s. 272 szczegółowo wyjaśnia skąd dobór takich porządków prawnych wiążących się z wprowadzeniem regulacji w tym przedmiocie, także najnowszych czy przyjęciem szerokiego rozumienia przedmiotu egzekucji i możliwością kwalifikacji dóbr cyfrowych jako przedmiotu własności.

Doktorantka wykorzystwała imponującą dostępną bazę źródłową z zakresu omawianych zagadnień tj. postępowania egzekucyjnego, upadłościowego i poszczególnych dóbr cyfrowych zawierającą 249 pozycji, uwzględniające także opracowania zagraniczne. Oczywiście nawet tak szerokie wykorzystanie źródeł powoduje, że można wskazać opracowania nieuwzględnione jak np. Jagieła J., *Elektroniczne wszczęcie postępowania egzekucyjnego* [w:] *Postępowanie i prawo cywilne w dobie informatyzacji*, red. J. Bieluk, A. Marciniak, Sopot 2016; Klich A., *Praktyczne aspekty prowadzenia komorniczej licytacji elektronicznej na Węgrzech*, PME 2015/2; Klich A., *Wszczęcie sądowego postępowania egzekucyjnego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego* [w:] *Sądowe postępowanie egzekucyjne. Zasadnicze kierunki zmian z 2016 roku*, red. A. Marciniak, LEX 2015, jednakże w żadnym stopniu nie wpływa to na prawidłowość wykorzystanej literatury. Autorka zasadnie opierała się na dostępnym orzecznictwie i szerokich innych źródłach.

Doktorantka w sposób bardzo precyzyjny uzasadnia swój warsztat badawczy odnosząc się zarówno do sformułowania licznych problemów badawczych wiążących się z

informatyzacją postępowania egzekucyjnego i upadłościowego, definicji dóbr cyfrowych, kwalifikacji prawnej dóbr cyfrowych takich jak domeny internetowe, profile na portalu społecznościowym, kryptoaktywa oparte na technologii rozproszonego rejestru lub innej podobnej technologii, czy dobra wirtualne oraz konta na serwerze gry komputerowej, uregulowaniu zaspokajania świadczeń pieniężnych z dóbr cyfrowych w postępowaniu egzekucyjnym i upadłościowym oraz praktyki organów egzekucyjnych i syndyków.

W sposób precyzyjny wyjaśniła prawidłowo zastosowane w pracy metody badawcze wykazując się świadomością ich celu i potrzeby skorzystania. Podstawową metodą badawczą wykorzystywaną w niniejszej rozprawie jest metoda dogmatycznoprawna, polegająca na wykładni obowiązujących przepisów prawnych postępowania egzekucyjnego i upadłościowego. Nadto wykorzystywała metodę prawnoporównawczą i empiryczną.

Rozprawa składa się z pięciu rozdziałów, wstępu oraz zakończenia. Każdy z rozdziałów zawiera wprowadzenie, w którym wskazano poruszaną w nim tematykę oraz podsumowanie stanowiące wykaz najważniejszych wniosków i tez. Doktorantka ułożyła poruszane zagadnienia w sposób logiczny i rozpoczęła swoje rozważania od zagadnień wstępnych dotyczących informatyzacji postępowania egzekucyjnego i upadłościowego celem wykazania używania nowoczesnych narzędzi w toku tych postępowań, definicji i omówienia dóbr cyfrowych, szczegółowej charakterystyki wybranych dóbr, uwag prawnoporównawczych i omówienia badań empirycznych. Dla przejrzystości wywodu Doktorantka dokonuje konsekwentnie na końcu rozdziałów swoistych podsumowań przedstawionych rozważań na temat konkretnego tematu omawianego w danym rozdziale, co ułatwia odbiór analizy.

Autorka wskazuje stan prawny dysertacji na dzień 30 września 2025 r., co w aspekcie dokonywanych nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego i projektowanych zmian jest szczególnie istotne i zasługuje na aprobatę .

III.

Zgodnie z wcześniejszą konkluzją, prawidłowy i przejrzysty układ pracy powoduje omówienie zagadnień w logicznym ciągu rozumowym przy odnoszeniu się do zagadnień prawnych wiążących się z zagadnieniami dotyczącymi dóbr cyfrowych w kontekście postępowania egzekucyjnego i upadłościowego.

Rozdział pierwszy dotyczy aktualnego stanu informatyzacji postępowania egzekucyjnego oraz postępowania upadłościowego. Celem tej analizy było ukazanie kierunku

i zakresu działań ustawodawcy podejmowanych w ostatnich latach w obszarze dostosowywania kształtu procedur prawnych do dynamicznie zmieniających się potrzeb współczesnego społeczeństwa oraz wyzwań związanych z rozwojem technologii cyfrowych. W tym celu Autorka zasadnie rozpoczyna rozważania na s. 29 i n. od wyjaśnienia pojęcia informatyzacji. Odrębnie omawia dwa kluczowe wymiary informatyzacji - aspekt proceduralny oraz aspekt materialny. Zwraca uwagę na obszary informatyzacji postępowania egzekucyjnego dotyczące elektronicznego tytułu wykonawczego, elektronicznego biura podawczego, elektronicznych akt postępowania, czy elektronicznego zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego. W zakresie prowadzonych zagadnień wplata na s. 45 uwagi dotyczące awarii systemu. Omawia także doręczenia i wnoszenie pism przez komornika w postępowaniu wieczystoksięgowym. Wskazując na informatyczne narzędzia poszukiwania majątku dłużnika podkreśla, że w celu zapewnienia sprawności i maksymalnej efektywności prowadzonego postępowania egzekucyjnego, konieczny jest dostęp do pełnej informacji o dłużniku. z uwagi na przyrost prowadzonych rejestrów i baz danych, coraz więcej informacji o stanie majątkowym dłużnika, składnikach jego majątku oraz ich położeniu, możliwe jest do uzyskania właśnie za ich pośrednictwem. Zasadnie szerokie uwagi czyni w zakresie aktualnego kształtu elektronicznej licytacji z ruchomości i nieruchomości. Szczegółowa analiza służyć ma dokonaniu oceny, czy dotychczasowe działania ustawodawcy można uznać za wystarczające oraz czy obejmują one wszystkie wyróżnione aspekty informatyzacji.

Autorka szeroko czyni także uwagi dotyczące informatyzacji postępowania upadłościowego. Prowadzi obszerne rozważania dotyczące Krajowego Rejestru Zadłużonych, który ma kluczowe znaczenie w zakresie informacji o dłużniku. Zasadnie ocenia różne aspekty wiążące się z tymże rejestrem jak np. skutek procesowy niezłożenia pisma procesowego na udostępnionym w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe formularzu, w szczególności czy rodzi skutek określony w art. 130¹ KPC na s. 86. Zwraca także uwagę na podmioty wykluczone cyfrowo. Prowadząc rozważania potrafi wskazać zakres odpowiedniego stosowania przepisów kodeksu postępowania cywilnego np. na s. 94 w zakresie pełnomocnictwa gdyż ani ustawa prawo upadłościowe, ani prawo restrukturyzacyjne nie przewidują norm dotyczących dołączania do akt sprawy pełnomocnictwa lub jego uwierzytelnionego odpisu. Autorka czyni uwagi odnośnie do doręczeń elektronicznych czy wydawania orzeczeń w systemie teleinformatycznym. Przy okazji omówienia informatyzacji postępowania upadłościowego omówiona została również informatyzacja postępowania restrukturyzacyjnego, ze względu na fakt, że przebiegała równoległe w sposób analogiczny w

oparciu o ten sam system teleinformatyczny do obsługi postępowania sądowego, a jednocześnie pozwala zwrócić uwagę na wspólne zastosowanie systemu teleinformatycznego do obu postępowań. Cenne są uwagi podsumowujące zwracające uwagi na podobieństwa i różnice w zakresie kierunków rozwoju informatyzacji w obu postępowaniach. Jak zasadnie Doktorantka podkreśla na s. 101, w ramach postępowania egzekucyjnego następowało stopniowe poszerzanie narzędzi informatycznych dostępnych organom egzekucyjnym oraz innym uczestnikom postępowania. Natomiast informatyzacja postępowania upadłościowego, a w tym samym postępowania restrukturyzacyjnego, nastąpiła w sposób skokowy. Autorka dokonuje krytycznej oceny wprowadzanej informatyzacji, co umożliwia zwrócenie uwagi podobieństw i różnic w podejściu ustawodawcy do informatyzacji tych procedur.

W rozdziale drugim, Autorka zasadnie rozpoczyna od uporządkowania oraz zdefiniowania pojęcia dóbr cyfrowych, które w literaturze i orzecznictwie pojawia się w coraz szerszym zakresie, a jednocześnie nie posiada jednoznacznie ustalonej treści. Pojęciem wyjściowym dla rozprawy doktorskiej jest definicja dóbr cyfrowych, jako nowej kategorii dóbr. Jak podkreśla na s. 108 podejmowano próby zdefiniowania tego pojęcia w różnych porządkach prawnych, zarówno na poziomie międzynarodowym, jak i krajowym, unijnym, zarówno w aktach prawa powszechnie obowiązującego, jak i w ramach tzw. miękkiego prawa (soft law) oraz rekomendacjach organizacji międzynarodowych. Jednocześnie odróżnia pojęcie dóbr cyfrowych od pojęcia dóbr wirtualnych. Na podstawie przeprowadzonej analizy szeregu definicji dóbr cyfrowych wskazanych w Dyrektywach, Rozporządzeniu PE i Rady (UE) 2023/1114 z dnia 31.5.2023 r. w sprawie rynków kryptoaktywów oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 1095/2010 oraz dyrektyw 2013/36/UE i (UE) 2019/1937 sformułowana została definicja dóbr cyfrowych na potrzeby zaspokojenia świadczeń pieniężnych w postępowaniu egzekucyjnym i upadłościowym, w ustawie z dnia 30.5.2014 r. o prawach konsumenta, ustawie z 19.8.2011 r. o usługach płatniczych czy w ustawodawstwie Stanów Zjednoczonych, soft law i rekomendacjach wskazuje na s. 125, że definicje dóbr cyfrowych diametralnie się od siebie różnią, zaś podstawową przyczyną występujących różnic są różne obszary oddziaływania omawianych regulacji prawnych oraz soft law. Doktorantka grupuje i dokonuje różnego rodzaju podziałów definicji dokonując ich oceny. Ogromnym atutem pracy jest samodzielna ocena Autorki w zakresie prowadzonych rozważań dotyczących kryteriów dóbr cyfrowych jak przypisanie określonemu podmiotowi lub możliwość przypisania go określonemu podmiotowi, wprowadzenie do definicji dobra cyfrowego elementu majątkowego. Zaproponowana definicja na s. 129, że dobro cyfrowe na potrzeby zaspokojenia

świadczeń pieniężnych w postępowaniu egzekucyjnym i upadłościowym należy rozumieć, jako dane, które są wytwarzane i dostarczane w postaci cyfrowej o majątkowym charakterze, dające się przypisać danemu podmiotowi prawa stanowi punkt wyjściowy dalszych rozważań w ramach konkretnych dóbr cyfrowych. Autorka wskazuje na otwarty katalog dóbr cyfrowych, i poddaje analizie wybrane dobra cyfrowe jak domeny internetowe, profile na portalach społecznościowych, kryptoaktywa oparte na technologii rozproszonego rejestru lub innej podobnej technologii, a także dobra wirtualne oraz konta na serwerze gry komputerowej. Każde z tych dóbr Doktorantka szczegółowo opisuje i szczegółowo analizuje w zakresie możliwej kwalifikacji prawnej na potrzeby dalszych rozważań dotyczących dopuszczalności prowadzenia egzekucji singularnej i uniwersalnej z dóbr cyfrowych. Jest to niezwykle cenny fragment pracy porządkujący podstawy materialne z wykorzystaniem poglądów, obecnych regulacji i orzecznictwa. Prowadząc szerokie rozważania odnosi się do kryteriów dóbr cyfrowych ale też istotnych zagadnień jak np. na s. 135 charakter umowy o rejestrację i utrzymanie domeny internetowej. Niezwykle ciekawa jest także analiza dobra jakim są portale społecznościowe i charakter prawny umowy o używanie portalu społecznościowego oraz prawa do profilu na portalu społecznościowym. Jak podkreśla na s. 141 negatywna kwalifikacja z uwagi na niematerialny charakter wiąże się z uznaniem profilu na portalu społecznościowym za dane wytwarzane i dostarczane w postaci cyfrowej za pośrednictwem sieci Internet. Niezwykle aktualne w świetle rozpatrywanych zmian są kryptowaluty, ich kwalifikacja i dopuszczalność uznania za przedmiot egzekucji. Doktorantka zasadnie podkreśla na s. 162, że pomimo, iż kryptoaktywa w zależności od posiadanych cech, mają odmienny charakter prawny i podlegają odmiennym reżimom prawnym, nie ma to wpływu na ich ewentualną kwalifikację jako dobra cyfrowego. Podobnie cenne są uwagi odnośnie do określenia charakteru prawnego dóbr wirtualnych oraz konta na serwerze gry na s. 166, co możliwe jest w reżimie kontraktowym. Dokonując oceny dóbr cyfrowych wskazuje, że istnieją braki w regulacji materialnoprawnej i choć wiele dóbr cyfrowych odpowiada już znanym instytucjom prawnym i oparta jest na stosunku zobowiązaniowym, pozostają obszary wymykające się tradycyjnym kategoriom prawnym.

Rozdział trzeci jest trzonem rozważań wiążących się z zakresem egzekucji singularnej i uniwersalnej i wiąże się z dookreśleniem dóbr cyfrowych oraz ich kwalifikacji prawnej. Przyjęta definicja dóbr cyfrowych na potrzeby zaspokojenia świadczeń pieniężnych w postępowaniu egzekucyjnym i upadłościowym, a także szczegółowa charakterystyka wybranych dóbr, takich jak domeny internetowe, profile na portalach społecznościowych,

kryptoaktywa oparte na technologii rozproszonego rejestru lub innej podobnej technologii, a także dobra wirtualne oraz konta na serwerze gry komputerowej stwarza pole szczegółowej analizy możliwości zaspokojenia świadczeń pieniężnych z wybranych dóbr cyfrowych w świetle obowiązujących obecnie przepisów postępowania egzekucyjnego oraz postępowania upadłościowego. Autorka rozważania rozpoczyna od wskazania sposobów egzekucji i określenia egzekucji uniwersalnej i singularnej. Zasadnie czyni uwagi dotyczące możliwości zakwalifikowania dóbr cyfrowych do przedmiotu egzekucji definiując majątek oraz do masy upadłości. Analizuje także ograniczenia egzekucji wskazując na wyłączenia w zakresie praw niezbywalnych, chyba że możliwość ich zbycia wyłączono umową, a przedmiot świadczenia nadaje się do egzekucji albo wykonanie prawa może być powierzone komu innemu. Odnosząc te uwagi do dóbr cyfrowych wskazuje, że często w ramach zapisów umownych pojawiają się zakazy zbywania praw wynikających z umowy jak np. odnośnie do profili na portalu społecznościowym, dóbr wirtualnych oraz kont na serwerze gry komputerowej. Prowadzi także rozważania dotyczące wyłączeń z masy upadłości. Autorka przedstawia także rozważania dotyczące jurysdykcji krajowej w postępowaniu egzekucyjnym i upadłościowym oraz możliwości poszukiwania majątku w postaci dóbr cyfrowych. Udzielając odpowiedzi na s. 185 czy jurysdykcja powinna być zatem oceniona na podstawie miejsca położenia serwerów, na których zapisane jest dane dobro cyfrowe, czy też siedziby operatora danego serwera – odpowiednio rejestrator domeny internetowej, administratora portalu społecznościowego, administratora portfela powierniczego, na którym przechowywane są kryptoaktywa, czy twórcy gry, do którego skierowane byłyby ewentualne środki przymusu wskazuje, że w przypadku dóbr cyfrowych opartych na stosunkach zobowiązaniowych, zasadne wydaje się uznanie za łącznik w postępowaniu egzekucyjnym siedzibę danego dłużnika. Doktorantka omawia także poszukiwanie majątku ze względu na ciekawy aspekt ustalenia czy dobra cyfrowe należą do majątku dłużnika. Na s. 195 poddaje ocenie efektywność poszukiwania dóbr cyfrowych poprzez skorzystanie z informacji z innych postępowań i publicznie dostępnych źródeł informacji, co może rodzić wątpliwości i wskazując, że w przypadku kryptoaktywów oraz dóbr wirtualnych oraz kont na serwerze gry komputerowej są one oparte co do zasady na anonimowości. Jak ustala na s. 202 na podstawie art. 761 § 1¹ KPC komornik będzie mógł dokonać weryfikacji informacji dotyczących dóbr cyfrowych dłużnika poprzez skierowanie wezwania do rejestratora domeny internetowej, twórcy gry, podmiotu prowadzącego giełdę kryptoaktywów lub platformę obrotu dobrami wirtualnymi, administratora portalu społecznościowego. Odnosząc się do ustalenia składników masy upadłości w postępowaniu upadłościowym podkreśla, że w postępowaniu upadłościowym postępowaniem objęty jest cały

majątek dłużnika, a tym samym jak wskazuje na s. 209 art. 57 ust. 1 P.U. stanowi podstawę żądania udzielenia przez upadłego dostępu do poczty elektronicznej, portali społecznościowych, a należy też uznać, że upadły jest również zobowiązany do wydania danych niezbędnych do rozporządzania kryptoaktywami, w szczególności poprzez udostępnienie kluczy prywatnych i kluczy publicznych potrzebnych do dokonania transakcji w sieci DLT.

W końcowej części Rozdziału, można uznać najciekawszej i najistotniejszej Doktorantka dokonuje opisu przebiegu zaspokojenia świadczeń pieniężnych z każdego z wybranych dóbr cyfrowych w świetle obowiązujących przepisów postępowania egzekucyjnego oraz postępowania upadłościowego. Gdy organ egzekucyjny, syndyk skutecznie ustali wchodzące w skład majątku dłużnika dobra cyfrowe, dla skutecznego zaspokojenia świadczeń pieniężnych z dóbr cyfrowych należy odpowiednio zakwalifikować w ramach regulacji postępowania egzekucyjnego oraz postępowania upadłościowego oraz ustalić podstawy prawne do dalszych czynności w tym zakresie. Wskazując poszczególne dobra cyfrowe Autorka w ciekawy sposób wskazuje podstawy prawne i sposób prowadzenia postępowania egzekucyjnego i upadłościowego. Odnosi się do zagadnień wiążących się z właściwością organów, zajęciem, osoby obciążonej obowiązkiem, zakresu zajęcia prawa, czy uprawnień w zakresie prawa majątkowego jakim np. jest prawo do domeny internetowej.pl, sposobu oszacowania prawa, sprzedaży czy zaspokojenia wierzyciela z zajętego prawa. Konsekwentnie takie rozważania prowadzi do każdego wskazanego dobra cyfrowego, zarówno w postępowaniu egzekucyjnym jak i upadłościowym. Atutem są tu przykłady czy sięgnięcie do orzecznictwa europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w zakresie konta na Facebooku. Analogicznie niezwykle cenne są uwagi dotyczące na s. 250 i n. kryptoaktywów. Konsekwentnie Doktorantka rozróżnia odmienne skutki i przebieg stosownie do grup kryptoaktywów. Tak rzetelnie przeprowadzona analiza wskazuje na liczne praktyczne problemy w zakresie zaspokojenia świadczeń pieniężnych z dóbr cyfrowych zarówno w postępowaniu egzekucyjnym, jak i postępowaniu upadłościowym.

Rozdział czwarty poświęcony został analizie prawnoporównawczej wskazanych porządków prawnych Japonii, Stanów Zjednoczonych i Francji. Celem prowadzonej analizy przez Doktorantkę jest wskazanie, w jaki sposób wybrane państwa zareagowały w związku z pojawieniem się i rozwojem dóbr cyfrowych w obrocie prawnym oraz na konieczność dostosowania regulacji dotyczących zaspokojenia świadczeń pieniężnych do tej nowej kategorii składników majątku. Analizie poddane zostały trzy porządki prawne - Japonii, Stanów

Zjednoczonych oraz Francji, których rozwiązania prawne, mimo odmiennych uwarunkowań kulturowych i systemowych, dostarczają cennych punktów odniesienia dla oceny polskiego porządku prawnego. Prowadzi zasadnie analizę, czy i w jakim zakresie zdecydowano się na wprowadzenie szczególnych regulacji dotyczących egzekucji singularnej i uniwersalnej z dóbr cyfrowych. Jak Autorka zwraca uwagę, Japonia posiada rozwinięty rynek dóbr cyfrowych, w szczególności rynek kryptoaktywów. Co ciekawe odnosi się do orzecznictwa co zwiększa walor poznawczy pracy. W Stanach Zjednoczonych mogą stanowić przedmiot zabezpieczenia, zaś w zakresie regulacji dóbr cyfrowych we Francji jest inna niż w Polsce definicja rzeczy oraz zakres możliwych desygnatów prawa własności, a Francja była jednym z pionierów regulacji działalności dostawców usług w zakresie kryptoaktywów. Celem szerokiej analizy Doktorantka stosuje metodę prawnoporównawczą, co pozwala na wskazanie sposobów kwalifikacji dóbr cyfrowych w wybranych porządkach prawnych. Podkreśla, że we wszystkich krajach najbardziej problematyczną kategorię dóbr cyfrowych stanowią kryptoaktywa. Poczyniła także ustalenia, że we wszystkich porządkach prawnych istnieje zgodność, że kryptoaktywa mogą stanowić instrumenty finansowe i w tym wypadku zastosowanie do nich znajdują przepisy dotyczące egzekucji z instrumentów finansowych.

Duży walor praktyczny - poznawczy mają przeprowadzone w rozdziale piątym zaprezentowane badania i ich analiza z zakresu omawianej problematyki. Autorka wskazała cel ankiety i pytania badawcze badań prowadzonych metodą ankietową wśród komorników sądowych oraz doradców restrukturyzacyjnych pełniących funkcję syndyka w postępowaniach upadłościowych. Ankieta została skierowana do wszystkich izb komorniczych w Polsce oraz do Krajowej Izby Doradców Restrukturyzacyjnych, do stowarzyszeń – Stowarzyszenia Syndyków, Likwidatorów i Sanatorów, Dolnośląskiego Stowarzyszenia Syndyków oraz Stowarzyszenia Doradców Restrukturyzacyjnych Mediatorów i Likwidatorów i za ich pośrednictwem do doradców restrukturyzacyjnych. Przeprowadzone badanie pozwoliło Autorce przeprowadzić analizę faktycznego stosowania prawa w tym obszarze, w zakresie poszukiwania majątku w postaci dóbr cyfrowych, prowadzenia egzekucji z dóbr cyfrowych, podstawa prawna prowadzonej egzekucji z dóbr cyfrowych. Oceniając wyniki badań Doktorantka dokonała oceny, że pomimo poszukiwania majątku w postaci dóbr cyfrowych przez komorników przez ponad połowę komorników, jedynie nieliczni z nich ostatecznie są w stanie przeprowadzić egzekucję z tychże dóbr sformułowania postulatów de lege ferenda.

Zwieńczeniem pracy jest zakończenie, w którym Autorka odnosi się do najważniejszych tez i poglądów. Autorka wskazuje, że analiza przebiegu egzekucji singularnej i uniwersalnej

świadczeń pieniężnych z dóbr cyfrowych w postępowaniu egzekucyjnym i upadłościowym obrazuje szereg praktycznych problemów i mankamentów obecnej regulacji obu procedur. Zwraca uwagę na problemy z łącznikiem w jurysdykcji krajowej, trudność w ustaleniu, że dobra cyfrowe wchodzi w skład majątku dłużnika, brak w postępowaniu egzekucyjnym odpowiednich regulacji dotyczących możliwości przejęcia nośników elektronicznych dłużnika, ich przeszukania, uzyskania danych niezbędnych do przełamania zabezpieczeń ustanowionych na tych nośnikach czy zasadność zaangażowania w egzekucję kryptoaktywów administratorów portfeli powierniczych.

IV.

Podsumowując, rozprawa doktorska mgr Krystyny Rogali - Gawlikowskiej została przygotowana na bardzo wysokim poziomie merytorycznym i jest ciekawym opracowaniem tematu, nie tylko z punktu widzenia rozważań teoretycznych, ale także, na co wskazują przeprowadzone badania ankietowe praktycznych, wiążących się ze skutecznością egzekucji czy postępowania upadłościowego i dopuszczalnością wykorzystania dóbr cyfrowych dłużnika dla zaspokojenia z jego majątku.

Jak zostało wskazane, istotnym walorem pracy jest sięgnięcie do szerokiego wachlarza poglądów doktryny, dostępnych orzeczeń czy innych opracowań. Szczególnego znaczenia nabiera ocena przeprowadzonych badań, iż pomimo wielości dóbr cyfrowych, legislacja koncentruje się na kryptoaktywach, z uwagi na istniejące luki prawne w ich regulacji i brak możliwości zastosowania do nich już istniejących instytucji prawnych. Praca ma istotny wkład w ustalenie, jak rozumieć dobra cyfrowe i jakimi sposobami prowadzić egzekucję.

Autorka prezentuje bardzo dobry warsztat badawczy wskazujący na dojrzałość naukową i umiejętność analizy. Praca jest napisana przejrzystym i przystępnym dla czytelnika językiem. Zwrócenie uwagi na rozbieżne stanowiska i szerokie poglądy doktryny, dokonanie oceny sprzyjają wartości poznawczej i próbie wypracowania jednolitego ujmowania dóbr cyfrowych i jak najszerszego wykorzystania w postępowaniu egzekucyjnym i upadłościowym. Drobne uchybienia redakcyjne jak np. spacje na s. 34 czy s. 108, brak publikatora monografii w przypisie 329 nie umniejszają wartości merytorycznej. Zdania formułowane przez Doktorantkę są proste i przejrzyste, nie budzą wątpliwości co do znaczenia i treści. Należy docenić fakt, że Doktorantka omawiając poszczególne instytucje i przedstawiając poglądy doktryny lub orzecznictwo dokonuje ich samodzielnej oceny i w sposób jednoznaczny formułuje konkluzje.

W konsekwencji należy uznać, że przygotowana przez mgr Krystynę Rogalę – Gawlikowską rozprawa może stanowić podstawę nadania stopnia naukowego doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne, bowiem spełnia warunki określone w art. 187 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn. – Dz.U. z 2022 r., poz. 574 ze zm.) i wnoszę o wyróżnienie przedstawionej rozprawy doktorskiej.